

CIVTADANIA

SETMANARI D'ESQUERRES

ANY II

La Bisbal, 4 de Maig de 1933

NUM. 55

EDITORIAL

SILENCI

A mitjans del mes passat, la secció local de Baix-Empordà publicà una nota, de la qual nosaltres en el nombre que hi seguí, en ferem un breu comentari, tot esperant que els interessats serien, però, els qui farien sentir la seva veu públicament.

Cal reconèixer que ens equivocarem de mig a mig Totes aquelles paraules, totes aquelles actituds que es volien pendre, a l'hora d'enfrontar-se noblement s'evadiren acabant per esfumarse com un foc d'encenalls. Ni el redactor oficial el qual afirmava que desautoritzaria l'autor d'aquell escrit, ni el president de L'Escut Emporità que volia donar una nota de protesta a la premsa, ni els regidors interessats que privadament sentirem que en parlaven ben desfavorablement, han dit des de les pàgines de cap periòdic ni una sola paraula. De la xerrameca de les taules de café, han passat al silenci més absolut.

Que el redactor de Baix-Empordà no n'hagi parlat cal reconèixer que és natural, puix que lo extraordinari hagués sigut que s'hagués revoltat contra el seus superiors polítics, tinguent en compte la seva manera d'ésser. Ja no és tant natural el silenci de L'Escut si és que hom vol tenir en compte, que aquesta entitat fa força temps que ve afirmant que viu al marge de tota política de partit. Si és cert que a dins de la Junta hi han individus afectes a la Lliga, cal creure que n'hi han d'altres que no s'hi troven identificats i si el silenci d'aquells és comprensible per la passió partitista, no ho és gens ni mica la posició d'aquests darrers a no ésser que la seva inconsciència els hagués arrossegat a aquesta situació ben poc airosa.

El que no és gens natural i que nosaltres no podem admetre i hem de creure que amb nosaltres s'hi deu trovar una bona part del poble bisbalenc, al menys aquell que votà la coalició «Ateneu-Escut», és el silenci públic dels consellers afectats. Ells han volgut justificar-lo tot afirmant que no valia la pena de cap contestació, i amb això, pretenien demostrar el concepte que tenen d'aquell que donà la nota. Un concepte massa baix, puix que no el consideren digne d'una rèplica. Nosaltres no podem sostenir aquesta seva actitud. Primerament, com a periodistes, malgrat el nostre amateurisme, creiem que mereixem, sempre, l'atenció deguda, al menys d'aquells que representen càrrecs populars, i per lo tant protestem d'aquesta actitud massa pedant dels regidors de L'Escut. Segonament, no creiem amb la sinceritat de les seves manifestacions. Recordem molt bé un acte d'homenatge que és celebrà no fa molt, i en el qual hi assistiren bon nombre de persones afectes a la Lliga Catalana. Es parlà molt de que aquest homenatge havia estat fet a posta per a l'unió d'aquesta força política amb la d'aquella entitat, cosa que ens ho confirmà més tard un prohòmic local de la Lliga al dir-nos que el seu partit no pendria part, oficialment, a les eleccions municipals que semblava s'havien de celebrar el mes passat. Oficialment la Lliga no hi pendria part, però oficiosament podien incloure's en una candidatura sota el nom de «L'Escut Emporità». Nosaltres no hi tenim res a dir, enemics però de qualsevol confussionisme polític no trobem bé la situació de L'Escut. Caldria que definitivament s'enrolés a algún partit polític, fos el que fos, i així, al menys el poble bisbalenc sabria a que atendre's i de passada no faria cap més ridícul com en el darrer 14 d'abril. Neta dat i noblesa en la política és lo important, però ara, quan ells ens parlin en nom d'això nosaltres podem respondre'ls-hi que no si val a celebrar actes en els quals hom hi busca una coincidència política i electoral, tot diguent que són en homenatge a l'actuació d'uns homes, els quals, vertaderament, es mereixen una atenció major.

Avui, aquest silenci ens acaba de ratificar les nostres apreciacions. Els regidors i l'entitat han ajupit la testa al davant de la Lliga Catalana. Una contestació pública hagués significat un rompiment definitiu amb aquest partit, i això no els hi deu haver interessat en vistes a unes futures eleccions municipals. No si val a dir que no val la pena de contestar, quant els hi consta prou bé que amb aquell solt hi estan identificats tots els elements adherits a la Lliga. El silenci d'ara, un silenci indignat puix que no és un silenci total, és la venda o el pacte en condicions d'inferioritat, entre L'Escut Emporità i la Lliga Catalana.

Possiblement es pretindrà desviar aquesta nostra afirmació. De totes maneres esperem el dia en que calgui confeccionar una candidatura de consellers, la qual serà la ratificació definitiva d'aquestes paraules nostres.

L'exemple de les Joventuts

Barcelona ha tornat a convulsio-nar-se en mig d'un caotisme anal-fabet i novament la vida catalana s'ha vist interrompuda violentament al carrer, mentres al Parlament espanyol les oposicions anti-governamentals i per lo tant anti-catalanes, tornaven a dirigir llurs trets anemics contra la robustesa del banc blau. I allí, Manuel Azaña, el peregrí infatigable de la democràcia ibèrica desfeia amb la contundència d'un sentit comú inèdit pels homes de l'antic règim, totes les sagetes enverinades per la fam de governament. Aquí, el liberalisme barceloní es treia d'un sol cop aquesta capa de plom, embrutida per la sang d'uns homes que queien víctimes d'unes utopies o d'uns interessos servits equivocadament. Dues actituds paral·leles i coincidents. Al costat de la reacció, l'agitament constant i inútil de les masses, alligades en la lectura de la més vil pornografia política. I sobre aquesta coincidència massa clara, un setmanari poc suspecte, «La Batalla», fa temps que ja en llençava unes acusacions prou concretes i que fins avui no han estat pas desmentides. A l'altra banda, com a puntal sòlid del republicanisme autenticament esquerrista, s'hi han trobat els ciutadans conscients i patriòtes de Catalunya, i al front d'aquests, com una avençada valenta i optimista hi han sortit amb tota l'empenta del seu idealisme les Joventuts d'Estat Català. I han estat elles, qui ha demostrat a Barcelona que calia que fos el poble mateix qui donant prova del seu civisme, expulsés amb repugnància, però amb energia, un estat de coses insostenible.

Tremenda lliçó la d'aquests joves d'Esquerra Republicana, per a tots aquells que s'han passat el temps criticant o comentant malèvolament quatre fets episòdics que no són res més que unes anècdotes que queden ofegades davant el fet concret d'abnegació i de valentia que acaben de portar a terme. Són això les Joventuts, «la revolució en front de la contrarevolució» com ha dit Prieto, la revolució contra tots els intents de feixisme, la revolució contra el pistolerisme del Sindicat Lliure, la revolució contra els energúmens del requeté que ahir assassinaven a Antoni Borrell per absoldre avui al seu assassí, mentres criden histèricament contra unes autoritats

Repetim:
Hi ha senyeres que poden anar al Canigó, amb motiu d'una festa religiosa, però que no van a cap festa republicana.

que fan el que poden. La revolució també, i cal dir-ho i repetir-ho una i mil vegades, contra el somatenisme armat al servei d'un moviment monarquitant, aquest sometent que caldria destruir d'un cop per sempre, per a aixecar damunt de les seves runes una Guàrdia Cívica que fos una autèntica garantia per la defensa de la República i de tot el que significa.

I en aquests moments de passió han estat justes i ben oportunes unes declaracions del Dr. Aiguader a l'afirmar que no s'ha anat pas contra el que la C. N. T. significa en l'ordre de reivindicacions socials, sinó que s'ha plantat cara a un moviment que volia arrossegar el règim, i amb ell la part de llibertats que hem aconseguit. *La Publicitat* un dels diaris que més s'ha distingit en contra de les Joventuts d'Estat Català d'Esquerra Republicana, ha callat. La nota que primerament anà d'un cap a l'altre de Catalunya per mitjà de la ràdio, no sortí pas en les planes de l'òrgan d'Acció Catalana, i més tard veiem les declaracions de l'Alcalde de Barcelona finament retocades per a poder-ne treure un regust de facècia. Noblesa per noblesa, si aquest diari s'ha distingit en el seu derrotisme, calia esperar que ara parlaria en nom de la justícia. Però era molt esperar, i *La Publicitat* ha callat com un mort. És aquest silenci el baròmetre just que ens prova clarament l'actuació exemplar d'aquestes Joventuts.

Francesc Macià s'ha sentit content d'aquesta actitud. Francesc Macià sap el que són i sap el que volen les Joventuts, i sap, també, el que volen. Francesc Macià, ha dit, fa temps, unes paraules: *M'estimo més els castellans explotats que els catalans explotadors.*

Belles paraules d'amor i rublertes de patriotisme autèntic, paraules que cauen, avui, damunt del front d'aquells altres que parlen de traïdoria i de renunciament. Negats o orbs. Negats en mig d'uns ideals massa grans perquè podessin comprendre'ls o orbs davant l'actuació rectilínia del nostre President.

Avui, calla tothom. Aquest silenci caldrà tenir-lo present, quan una altra vegada tornin a aixecar llurs veus insidioses, i que ara resten mudes, femenívolament, espavordides davant d'uns fets sagnants en els quals hom hi va en busca de la llibertat a canvi de la pròpia vida.

J. GINESTA I BALMANYA

A L'ATENEU PI I MARGALL

Acte d'afirmació d'Esquerra Republicana de Catalunya

**Oradors: J. Roura Illa, J. Fàbrega i Pou
i F. Arnau i Cortina**

Divendres, organitzat per l'Associació d'Esquerra Republicana «Ateneu Pi i Margall», es celebrà un important acte d'afirmació. Fou obert pel President de l'entitat senyor Antoni Crumols i seguidament féu us de la paraula el nostre volgut company.

J. ROURA ILLA

L'amic Roura començà manifestant que s'organitzen aquests actes per ésser fonts magnífiques d'orientacions ciutadanes i exposició clara d'un bell programa polític i social, per contrarrestar la reacció roja i negra i les violències i lluites a que moltes ànimes envilides — digué — volen sumir-nos en aquests primers temps d'autonomia.

Féu un complert elogi dels senyor Fàbrega i Arnau, fent ressaltar del primer la seva conseqüència política, el seu republicanisme inalterable, que en temps passats significava signar-se un mateix el pacte de la fam, i posant de relleu la joventut amarada de ferma catalanitat i bon republicanisme del senyor Arnau.

Acabà dient que aquest acte és d'afirmació d'Esquerra Republicana de Catalunya; la política nostra — continuà — és patriòtica, assenyada i digna. I cal estar més que mai al costat dels partits democràtics en aquesta hora de fonda crisi de liberalisme que travessa Europa, on dues nacions importantíssimes, Alemanya i Itàlia, estan sota el jou del feixisme. Els forts aplaudiments que coronaren les darreres paraules de l'encertada peroració del company Roura, s'enllaçaren amb els que es produïren a l'aixecar-se a parlar el diputat a la Generalitat En

JOSEP FABREGA I POU

Diu que ell no havia pas d'enraonar en aquest acte, el qual havia de consistir en una conferència del seu amic F. Arnau i Cortina, que estava cansat, que no s'havia pas preparat per a dirigir la paraula al públic, i que, per tant, seria molt breu.

Fa quinze dies — digué — vàreu celebrar dignament el II aniversari de la proclamació gloriosa de la República. Molts avui es pregunten què ha fet la República. Si meditem presenciarem la tasca enorme portada a terme, que no cal pas relatar en aquests instants.

La República — afegí — ha assignat a la dona uns drets sagrats: el sufragi. Són molts els que tremolen preveient resultats catastròfics davant d'aquesta atorgació. Però coordinant idees, recapacitant-nos, jo crec que fins potser és un insult dubtar de la dona empordanesa, la qual no prestarà el seu concurs a la reacció que treballa febrilment sota cortina. Cal que les dones no tinguin massa confiança en el cleri-

calisme i menys en el confessionari, car rera dels hàbits que es vesteixen hi resta un home amb les mateixes qualitats, amb iguals tares, amb idèntics instints com llurs consemblants (Gran ovació). Dirigint-se a les dones que es trobaven presents en aquest acte, les incita a que desmenteixin aquesta negra llegenda que d'elles vol formar-se. (Molt bé).

Després parlà de la tasca portada a terme al Parlament de Catalunya, que gairebé té enllestit l'Estatut orgànic, liberalíssim, amarat de democràcia, defensor dels drets de consciència i laïcisme, malgrat l'aferrissada obstrucció que hi han oposat els homes de la Lliga. Ara tenim entre mans — segueix — un projecte per veure si podem mitigar aquest fantasma negre que nia a tot el món que és l'atur forçós, qual dictamen serà presentat la setmana vinent, amb la possible obstrucció de la Lliga Catalana.

Els enemics no dormen. Vigilem tots. Procuren aprofitar-se de qual-sevol descuit nostre per veure si enfonson Catalunya i la República. Si això vingués, desgraciadament per massa tolerància, imitem la conducta d'aquests elements joves, decidits i admirats que sapigueren retornar Barcelona a la normalitat; a aquestes Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya, que han estat... (Es produeix una ovació formidable que ens ha impedit sentir les darreres paraules de l'orador). Mai Barcelona, Catalunya i Espanya — digué — podran pagar-los-hi el servei grandiosos que han prestat. (Gran ovació).

Per últim s'aixecà a parlar el també diputat a la Generalitat

F. ARNAU CORTINA

el qual amb belles paraules començà adreçant uns mots de salutació a La Bisbal, cap d'una comarca — digué — que donà l'exemple magnífic a Catalunya de derrotar l'idol de les dretes catalanes Francesc Cambó.

Manifesta que el seu sentir no és la demagògia llampant, d'unes promeses materials que pessigolleigen l'egoïsmes humà, sinó el fer comprendre. Es hora de meditar i reflexionar — afegí — i a això vinc a convidar-vos. Recordem que fa quelcom més de dos anys vivíem esclaus i ningú podia somniar aquell 14 d'abril esplendorós i allionador. Ningú hagués dit que poc després de la Dictadura, es produís aquella corrent magnífica i esplendorosa, filla d'una expansió de llibertat en l'Espanya junyida per un militarisme repugnant que abassegava el poder civil i un clericalisme que ofegava per enter la nostra consciència, sostingut per l'aristocràcia. Heus ací les tres forces seculares de l'altre règim!

Tot d'un cop s'adveni la República — afegí —. I aquest gran polític

que és Manuel Azaña, matà d'una sola plomada el militarisme. Evoca llargament aquelles èpoques en les quals les terres d'Ibèria es veien dominades pels militars que eren el poder vertader, que al seu impuls feien caure i pujar governs, que ofegava el poder civil, que degut a ells fou una indigna facècia. Relata el fet pel qual es produí la Solidaritat Catalana, degut a la violació i saquejament d'unes redaccions, l'adveniment de la llei de Jurisdiccions com a premi a llur insolència, que no feren derogar les grandioses campanyes que en contra d'ella es portaren a terme. Vingué Manuel Azaña i tallà radicalment aquests abusos indignes diguent: «militars, a la casern; allà es el vostre lloc». I avui s'ha demostrat que el poble no oliava l'exèrcit, sinó simplement el militarisme.

La gran força aliada als militars era el clericalisme, que clericalisme i religió, amics — diu — són unes coses completament oposades. El clericalisme vol dir afany de domini, i així com amb l'exèrcit es pogué reduir-lo al seu lloc, amb el clericalisme succeí tot al contrari. En els primers mesos de República s'haguessin avingut a tot, però en veure com se'ls respectava i no se'ls deia res, degut al Govern heterogeni que en aquells moments regia els destins d'Ibèria, aixecaren la tasca i no volen rendir-se. Aquest és el gran error que ha tingut la República, que devia tractar-los com als militars. Significa la propaganda que feren en contra de l'escola laica, que temps enrera hom qualificà d'«escola d'apatxes», infiltrant a les dones qui sap les cabòries sobre la mateixa. Relata ço que ha donat i donara a la fi l'escola única. Diu que en les escoles no deuen haver-hi imatges religioses de cap mena, com implica la manifestació que existeix una sola creuen, i recorda aquells temps en els quals els fills de pobles lliures, eren tractats brutalment, avorrint-los i arreconant-los. L'escola deu ésser de tots — continua — l'escola deu agermanant-nos, tots devem ésser iguals que el dret de l'escola és el dret més sagrat que tenim a la vida. Abans a molts pobles els infants concorrien a escoles dolentes, infectes, i brutes. Diu que era això el que convenia a aquells governs; ja es creava aleshores la diferència, car mentres el fill del ric, seguia llurs estudis en centres d'ensenyament forasters, mancats moltes vegades d'intel·ligència, als infants de cases humils, que posseïen un dó natural d'instrucció, restaven arreconats. Aquell infant de casa rica l'endemà era gran, tothom al

poble, ja l'ovivava com autoritat, i ho era i feia el ridícul. Mentrestant el fill de l'humil amb tota llur intel·ligència que de gran hagués pogut regir esplèndidament aquells destins, restava arreconat i en canvi a tot hom semblaven super homes aquells i ignorants que deien quatre bestieses amb seriositat. Refermant el que acaba de manifestar llegeix unes frases del general Palafox, diguent que les classes humils, que ell anomenava «plebeyas» no tenien cap dret a governar, i devien restar submides. Tot això — afegí — ho engendraren els trons i la religió. Mai combatarem la religió, sinó que sempre propugnarem per una estricta igualtat i una llibertat absoluta. Cita diversos casos de l'egoïsmes religiós, com per exemple el d'aquell catòlic que compleix tots els ritus i diu que no cal preocupar-se de si existeix o no el cel, però si per fos cert, sempre és preferible preparar-se (Rialles. Esmenta el fet que succeí a Barcelona amb l'enterrament d'un conseller de l'Esquerra, en el qual els homes de la Lliga es retiraren del mateix a l'enterrar-se de que era civil. Explica que és la secularització de cementiris. Significa en l'hora suprema de la mort l'unió d'uns cossos, i pregunta qui és l'home que no es descobreix davant la mort? Per què, a mics, s'abandonaren abans d'aquella manera que no cal explicar els cementiris civils? (Ovació). Heu's ací que per treure de la ment dels homes de demà aquestes tenebres s'ha creat l'escola laica, que quan aquell infant crescut prou que adoptarà si li simpatitza una religió.

Dirigint-se a les dones diu que confia en elles, que mantes vegades son esclaves del convencionalisme de la Societat. Us han esverat indignament. Mai us han fet veure les coses clares. Fins amb la llei del Divorci que es la vostra alliberació han especulat amb la vostra ignorància quan es la font de la llibertat.

Acaba dient que fóra molt llarg, parlar de la tasca enorme portada a terme per la República. No devem deixar-nos guiar sempre per egoïsmes, sinó per via anys de dignitat humana, aconseguits per la República. Aquell mot sublim del Crist, home de carn i ossos, cal fer-nos-el nostre. «Estimem el pròxim com a nosaltres mateixos». Heu's ací uns bells mots precisats per l'home víctima d'uns ideals. L'espiritualitat deu planar en nosaltres, i jo, amics, sols us demano que mediteu sobre aquestes idees, sobretot vosaltres dones, que sou les que ens conduïreu vers fites belles i anhelades. (Gran ovació que dura llarga estona).

El senyor Crumol, clogué l'acte.

Calçats Marina Bofill Juli Garreta, 8

Assabenta a la seva distingida clientela i al públic en general que per la vinent temporada té un gran assortit de models, tant per home com per senyora, que creu han d'ésser del gust de tothom.

GRANDIOS I BONIC ASSORTIT PER PRIMERA COMUNIO
MAGNIFICS MODELS PER A HOME

Sabata **TERNERA** negra i cosida, 18 ptes.
Id. **XAROL** id. id. 19 ptes.
Id. **COLOR** id. id. 18 ptes.

Catalans de pandereta

Aquesta frase, naturalment, no és meva. Vaig llegir-la, ja fa temps, a un diari madrileny, el de la meua predil·lecció. I em va fer gràcia. Em va fer gràcia perquè, justament, va fer-me venir a la memòria reflexions que jo mateix havia fet abans. Però em mancava aquesta definició exacta: «Catalans de pandereta». Té raó, vaig pensar. De la mateixa manera que els estrangers es creuen que tots els espanyols són «toreros» o cantadors de flamenc; per la mateixa raó que molta gent s'imagina els aragonesos ballant la «jota» o els bascos jugant a pilota, s'imagina també els catalans amb una cartereta dessota el braç, oferint de porta en porta, teixits de Sabadell o de Tarrasa.

És clar que hi ha molts viatjants que no són catalans, que representen cases de Madrid, de Saragossa, o d'altres poblacions d'Espanya... Però el veritable viatjant, el viatjant per antonomàsia es el català.

No caldrà pas fer l'elogi de l'honorable gremi. Tothom sap la gran importància que ha tingut i té. Ningú podrà negar que ha contribuït en gran manera a la prosperitat de Catalunya.

El viatjant català ha estat descrit mantes vegades per alguns escriptors. Heu llegit «En Josepet de Sant Celoni» d'En Russinyol? En aquesta obra Don Santiago va fer-ne un retrat admirable. Però es que jo—no sé si voldrà perdonar-me algú que potser es sentirà al·ludit—estava disposat a dir algunes coses desagradables.

Aquí, al Café del Boulevard, s'hi troben tots els dies trenta o quaranta viatjants. Els conec d'un a un, no més de veure-ls entrar, abans de sentir-los parlar. No es pas que jo sigui més viu que un altre. A qualsevol li passaria el mateix. És que els catalans tenim un «no sé què» que ens distingeix dels demés. Però el que passa es que els viatjants, a més a més de catalans són això, viatjants. En tenen l'aspecte, en tenen la cara. No poden negar-ho. És per això que son de «pandereta» perquè suggereixen una idea equivocada. I cal tenir en compte que no tots els andalusos són «toreros» ni tots els catalans són viatjants.

A mí, generalment, un viatjant m'és simpàtic. Però no puc sofrir una colla de viatjants. És que hi ha alguna cosa més superficial, més insubstancial que una conversa entre viatjants? Tot es parlar de hotels, de futbol o de dones. D'això darrer amb molt poca gràcia, perquè si fos amb gràcia seria el millor tema de conversa. I les costums que tenen la majoria d'ells? La partida de «chamelo» al café i l'obligada visita al music-hall i al cabaret, tot explicant xistos grassos pel camí.

Es passen la vida voltant Espanya i—«salvo contadas i honrosas excepciones»—no coneixen mitjanament ni una sola de les poblacions que visiten. I molt menys saben de les costums, del caràcter de la gent de cada comarca. Es formen de les

NOVES

La setmana passada donarem una nova equivocada, puix que el jutge de Primera Instància que s'ha possessionat amb caràcter efectiu del càrrec, és el Sr. Francisco Almendros.

Dijous darrer es tocaren sardanes i es celebraren diversos festeigs infantils en els carrers de J. Maragall i Montserrat. A la tarda hi hagué ball en el Saló Avellí. La part musical, a càrrec de la cobla local Nova Armonia. Tots els actes es veieren força concorreguts.

Els carrers ben adornats, comentant se, però, que malgrat l'abundància extraordinària de banderetes catalanes, no ni havia ni una sola de republicana.

Dilluns a la nit, en el Saló Avellí, tingué lloc un acte organitzat per la C. N. T. i en el qual l'orador atacà durament al règim constituït.

Segona llista pública per adquisició de coets granífucs contra les pedregades.

Suma anterior, pessetes.	401
Jaume Mestres	250
Josep Cebrià Ginesta	10
Jaume Llenas Mallart	10
Josep Sagalés	2
Eusebi Tarrés	10
Lluís Celrà	5
Pere Dalmau	5
Domenec Sabater	5

Suma pessetes. 450.50

Provisionalment els coets es dispararan en els següents indrets: «Puig de Bacamorta»; «Mas Canyà» «Pou de l'aigua» i «Mas d'en Roca» variant la seva força d'explosió o alcanç entre 700 a 1,300 metres.

Terassà! Bisbalenc! Ja t'has inscrit? Ja contribueixes a la subscripció? De la teua voluntat pot dependre que s'evitin calamitats que ens perjudiquen a tots i que després tots deplorem.

El dia 25 del mes passat la Sra. Maria Geronés esposa del nostre apreciat amic i ferm entusiasta dels ideals laicistes, en Jaume Salvador, donà a llum una hermosa i forta nena, la qual ha sigut inscrita en el registre civil amb el nom de Llibertat.

Felicitem de tot cor als nostres amics.

coses que veuen i senten un concepte tant superficial com ells mateixos. I es que, per una xistosa paradoxa, es monòtona la vida del viatjant: De l'estació a l'hotel. de l'hotel a casa del client; d'allà a l'hotel altra vegada; després al café, a la nit al cabaret, i altra vegada a l'hotel... I així sempre.

Quan algú d'aquí em pregunta si sóc català, li responc: «—Sí, es cert sóc català. I n'estic molt content d'esser-ne». Ara, que moltes vegades em venen ganas d'afegir: «—però que consti que no sóc viatjant».

Bilbao, Abril 1933.

F. CANYÀ.

Fémina opina

La senyoreta Raquel Puignau, ens diu...

Avui és la senyoreta Raquel Puignau, que ha respost a la nostra enquesta. És un interviu, el que a continuació inserim, fet cuita corrents, amb una rapidesa formidable, en el transcurs de descans d'un ball a l'altre, en el qual generalment les damiselles estan asatjades de balladors. Vegeu el que ens ha manifestat la senyoreta Puignau.

—Què opineu de la concessió del vot a la dona?

—Sincerament, crec que constitueix una equivocació.

—Perquè?

—Pel senzill motiu que la dona encara no està capacitada convenientment, i per tant, resta orfe de sensibilitat política.

—No obstant, vos bé deveu admirar algun polític?

—Certament! I no cal dir que aquest és F. Macià.

—Llegiu?

—Ja ho crec!

—Quina mena de llibres?

—Tots els que em venen a les mans.

—Quin ha estat el que mes us ha complagut?

—«Felipe Derblai».

—I escolteu...

Però cà amic lector. Quan l'orquestra novament deixa sentir les notes d'un ballable, si que fareu escoltar a qualsevol jove! I la senyoreta Puignau s'allunya de nosaltres, amb un prec de que no publiquem aquestes ratlles. No obstant malgrat ésser complaens,—com a persones ben educades que volem ésser,—amb el sexe feble, sentim molt, moltíssim, contrariar per una vegada els desitjos d'una damisella... Figuri's. senyoreta Puignau, que un jove li ha trencat un ball, i tot estarà arranjat!...

DE CORSÀ

Malgrat fer, ja, alguns anys que les noves escoles han estat construïdes dintre les màximes condicions per ensenyar, fins avui, la tasca que s'hi ha portat es ben poc acceptable. Per què ens convenia, doncs, gastar-nos molts milers de pessetes si no era per a donar una educació més eficient als nois i noies de la que s'ha vingut portant a cap fins avui? Sabem de bona font, que les noies tenen d'ensenyar-se elles mateixes, degut a que la senyora professora, vol estar a casa seva tots els dies, i deixa la classe completament abandonada.

També hem comprovat amb força disgust que el mateix jardí de les escoles es trova completament abandonat, talment com si fos una closa a on hi anessin a pasturar els animals.

Tampoc hem tingut l'ocasió de poder visitar ni una sola exposició per a comprovar els treballs dels alumnes.

Hem vingut observant que en el

veí poble de Cassà de Pelràs, el senyor rector ve donant algunes conferències des de l'església i a l'hora de la missa, igual com si en aquells moments es trobes en una entitat política.

Dies enrera unes noies foren víctimes d'un petit accident a Cassà de Pelràs al voler baixar del tren en plena marxa, al davant d'aquella parada. Foren traslladades a La Bisbal.

Amb gran lluïment s'han celebrat els festeigs de la passada Fira organitzats per la Societat Germanor i en els quals hi contribuï magníficament la cobla «Els Montgrins» de Torroella.

ATACS?

No, senyors de «Baix Empordà». No és cert que nosaltres haguéssim atacat cap bandera. Nosaltres en un entrefilet, ens limitàvem a posar en evidència allò que havien fet uns homes amb una bandera. No atacàvem a res ni a ningú, però deiem i sostenim que una bandera que no havia fet acte de presència a l'Ajuntament el dia del segon aniversari de la República, havia pogut anar al Canigó amb motiu d'una festa religiosa. Tant republicana tan catalanista com es vulgui, però al capdevall religiosa. Per aquesta raó, precisament, l'esmentada bandera fou duta al Canigó. I perquè la commemoració republicana va escaure's en el divendres Sant, la bandera no va treure la cara.

Es això el que deiem nosaltres i el que mantenim. Daixò en diuen una ficada de peus? És una manera molt vulgar i molt vella de dir les coses. Diu que ja Eva ho va dir a Adan, després d'haver encetat la poma simbòlica.

L'esdevingut amb la bandera es va repetir amb aquella pissarra que anuncia tots els sants, santets i santetes del calendari, però que no va anunciar aquelles sardanes que tots ja sabem, aquelles sardanes que varen provocar crits i dimissions i tot i que es varen tocar perquè ja feia dies que la cobla era llogada i era una cobla nova de trinca. Amb la Nova Armonia potser no s'els hi hauria tingut tanta consideració... Hi ha precedents que ho fan creure així.

Atacs? Doncs serà qüestió d'anar a cercar un metge.

Cine Mundial

Diuenge, farda i nit.

Un gran esdeveniment cinematogràfic de la temporada.

CINAES TE EN PREPARACIÓ GRANS ESTRENES

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

La Bisbal trimestre . . . 2'50 ptes
Fora, trimestre . . . 3'00 >
Estranger, trimestre . . . 4'00 >

PER A NUNCIS
DEMANI'S LA TARIFA

CIVTADANIA

Redacció i Administració

Avinguda de la República 17
entressol

IMPRENTA
Carrer de Pi i Margall núm. 20

Opinions sobre "Teatre Amateur"

Amb la nostra anada a Sant Feliu de Guixols, acompanyant als amateurs de l'Ateneu Pi i Margall de nostra ciutat, aprofitarem l'oportunitat de conversar extensament amb el senyor Benet Escribà, director de l'Agrupació Romea de Sant Feliu, que obtingué el III premi en el II concurs de Teatre Català Amateur i vocal de la Federació Catalana de Teatre Amateur.

Entre bastidors trobem l'abans dit director amb el senyor Crumols i d'altres senyors discutint, naturalment, de teatre. L'encaixada rigorosa de presentació i desseguida s'aprestà a les nostres pretensions. Senzillament amb l'autoritat que li donen tants anys de bregar amb el teatre, el senyor Escribà ens exterioritza la seva opinió.

..?
Trobo molt ben otorgat el primer premi del II concurs de Teatre Català Amateur a l'agrupació *Estudi d'Art Dramàtic* de Molins de Rei. Es una secció que competiria amb qualsevol companyia de professionals.

..?
Al meu entendre aquests concursos naurien d'ésser jutjades totes les agrupacions concursants, amb el mateix jurat i no com es fa avui que gairebé es troba un jurat diferent per cada conjunt. D'aquesta manera el veredicté seria més rotund, car es pot donar el cas que amb tants jurats discrepin en part el criteri d'un amb el de l'altre. Jo tinc la confiança que l'any que ve existirà un jurat únic.

..?
Considero aquests concursos com un gran estimulant a la propagació del Teatre Amateur a la nostra terra. Cal reconèixer el perjudici espiritual que reportaria s'accentués la decadència teatral que estem passant, car l'escena catalana reflexa fidelment l'esperit latent del nostre caràcter. Per això, doncs, cal recórrer als mitjans més efectius per realitzar-lo.

..?
Si. La Federació Catalana de Teatre Amateur és el més gran factor per arrelar l'afició al teatre, entenent, que porti una orientació efectiva com per ara sembla que es va desenrotllant. Amb les seves assemblees podem constatar la cadena de relacions que es va forjant entre les poblacions de Catalunya. Amí mateix m'ha donat ocasió de relacionar-me amb poblacions que mai hauria pogut sospitar.

..?
Atribueixo la crisi teatral a la manca d'autors que sàpiguen interpretar el sentimentalisme del nostre

poble. Guimerà, Iglésies, Rossinyol. Heu's ací els que aconseguiren com ningú fer vibrar d'emoció al públic amb les seves obres. Aquests autors són difícils de substituir. Actualment queda encara un dramaturg eminent de l'escola d'aquesta trinitat. Em refereixo a l'empordanès Pous i Pagès i queda també un patge mantenedor de l'alè del nostre teatre J. M. de Segarra.

Les obres d'aquests autors difícilment es representen per les agrupacions amateurs degut als preus de drets que s'exigeixen per cada acte. D'aquest afer se'n haurà de preocupar la Federació i propugnar per aconseguir unes condicions especials pels aficionats, car l'obstacle pitjor pel teatre no professional és la qüestió econòmica.

..?
La nostra agrupació es manté dintre un camp activíssim, gràcies a la perseverància i entusiasme d'un nucli força nombrós de socis protectors que contribueixen amb una quota mensual, poguent aquests socis gaudir d'un avantatjós descompte en les representacions que l'Agrupació Romea o sota els auspicis d'ella es donen a la nostra ciutat.

..?
La Secció Dramàtica de l'Ateneu Pi i Margall m'ha produït una impressió excel·lent. Sobretot un quants actors revelen qualitats per anar molt enllà. M'ha admirat també el conjunt unànim de la seva actuació.

El brogit junt amb les insistents indicacions perquè fem el nostre paper en unes taules ben parades pel *lunc* d'acomiadament ens fan fer punt final a la nostra conversa. Abans però, el Sr. Escribà, ens prega fem constar l'intens agraïment que l'Agrupació Romea sent per la gran acollida que tant la secció de l'Ateneu com el poble de La Bisbal els tributaren quan vingueren a la nostra ciutat a representar *El Tresor*. Difícilment — diu — se'ns esborrará de la memòria. J. VILÀ CLARA

AJUNTAMENT

Sessió ordinària de primera convocatòria celebrada per la corporació municipal el dia 2 de Maig.

Sota la presidència del batlle P. Lloberas, amb assistència dels demés regidors excepció del senyor Canta, es llegida i aprovada l'acta de l'anterior i seguidament és dona compte del

DESPATX ORDINARI

Es llegueix l'estat comparatiu d'arbitris corresponent al mes d'Abril prop passat en relació amb el de 1932 donant en més pessetes 946'75

Es dona compte d'un dictàmen de la Comissió Foment respecte una

instància del propietari del Bar Pe-recaula, en el qual s'autoritza a dit senyor la col·locació d'una tolda mentres aquesta no obstruïxi el transit de tota mena de vehicles per aquell pas lateral del passeig. Quan a la gramola, no se li permet l'instal·lació en el lloc sol·licitat per sortir-se de la línia de la façana.

El Comitè executiu de les obres de defensa del Daró ha avinentat al Consistori que es fa precis la recaptació de l'aportació del 30 % als propietaris afectats per les avingudes, per anar-se esgotant el pressupost del 70 % aportat pel Comitè pro damnificats de les comarques gironines. Que s'assabenti als esmentats propietaris de la quota que pertoca, o sia 30 pessetes per vessana o per casa; aquest cobrament tindrà efecte després de transcorreguts 15 dies d'haver rebut aquest avís. Enterats.

L'Alcalde fa present que en sessions passades es va tractar referent al canvi de nom de la plaça de Wilson per trovar no era el més escaient; a la vegada pregunta als demés regidors si s'els hi ha suggerit un nom.

El creu que el vertader, per respondre a la característica de l'històric edifici, era el restabliment de l'antic nom de plaça del Castell. El Consistori així ho aprova.

La pròpia presidència fent-se resó d'una rèplica d'uns veïns del carrer de Juli Garreta, que trova molt justificada, demana es prohibeixi el transit rodat per aquell troç de carrer (plaça Constitució i església)

PRECS I PREGUNTES

El senyor Sala, a prec de veïns del carrer de Ramon de Cabrera, fa esment de la necessitat de procedir a l'arranjament de les voravies que en temps de plujes es fan intransitables. El senyor Bernet s'adereix al que ha manifestat el senyor Sala i s'hacorda passi a la Comissió de Foment. El senyor Carré es lamenta de que encara no s'hagi procedit a l'extracció d'un pal enterrat al ca-

rrer de Coll i Vehi i la presidència li diu que va donar les ordres convenients i la qual cosa troba extrany no s'hagi portat a terme.

El mateix senyor Carré, interessa l'arranjament del carrer d'Ignasi Iglésies que es intransitable, així mateix fa present que son molts el carrers que estan abandonats malgrat haver hi tres homes de la brigada municipal que podrien dedicar-se a repassar-los convenienment. El senyor Ponjoan presenta una queixa en el sentit de que els veïns immediats del Saló de les Delícies es molesten per les estridències de la *pionola* de l'esmentat establiment; després d'un breu diàleg en el qual intervenen dos o tres regidors que aquesta moció, cuidi la comissió corresponent de formular un dictàmen sobre la reglamentació de tota mena d'aparell sonor a la via pública i que a la pròxima sessió s'en doni compte per a la seva aprovació.

El senyor Tarrés fa present al Consistori dels abusos d'algún contractista d'obres que es permet preparar matèries per la construcció al damunt de l'esfaltat d'algún carrer. Prega que es prohibeixi en absolut passant avís als interessats. L'Alcalde pren nota d'això que acaba d'exposar el senyor Tarrés.

No haven-ti altres assumptes a tractar s'aixeca la sessió.

Preneu el vostre cafè al

EXPRES BAR

Es el millor de La Bisbal.

SERVEI ACURAT
LICORS DE MARCA
ES SERVEIXEN PASTELS DE
TOTES MENES.

TEATRE OLYMPIA

CINEMA SONOR

Avinguda de la República

LA BISBAL

DISSABTE, NIT. DIUMENGE, TARDA I NIT

UN PROGRAMA DE SENSACIONAL ÈXIT.

Estrena de la gran obra cantada M. G. M.

Bajo el cielo de Cuba

Pel genial tenor LAWRENCE TIBBET i LUPE VELEZ.

Una altra gran pel·lícula. Presentació de l'extraordinària superproducció sonora

INSPIRACION

Per GRETA GARBO, ROBERT MONTGOMERY i LEWIS STONE